

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 500/2021-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Havlátom, Rudnayovo námestie 1, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Cdo/118/2017 z 28. januára 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. júla 2020 doplnenou 27. júla 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 1 (podľa obsahu správne čl. 46 ods. 1, pozn.) Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie a priznať náhradu trov konania.
2. Žalobcovia sa žalobou podanou na Okresnom súde Michalovce 31. marca 2008 domáhajú určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby proti trom žalovaným, z ktorých je sťažovateľka žalovanou v druhom rade.
3. Na základe rozsudku Okresného súdu Michalovce č. k. 17Cb/63/1999 z 21. augusta 2000 sa pôvodne viedol na uspokojenie pohľadávky banky [REDAKOVANÉ], 774 987 Sk s prísl. výkon záložného práva súdnou exekúciou (12Er/2834/2001), ktorá bola uznesením Okresného súdu Michalovce z 22. júna 2006 z dôvodu neúspešných dražieb zastavená.
4. Po neúspešnej súdnej exekúcii [REDAKOVANÉ], postúpila pohľadávku spoločnosti [REDAKOVANÉ], a tá žalovanému v 3. rade. Na návrh žalovaného v 3. rade sa uskutočnila 17. marca 2008 dražba v Leviciach [podľa zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok)

v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“)]. Nehnuteľnosti boli vydražené žalovaným v 1. rade za cenu 2 300 000,00 Sk.

5. Okresný súd rozsudkom č. k. 20C/53/2008 z 12. februára 2009 žalobu zamietol. Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 5Co/194/2009 z 13. decembra 2010 rozsudok okresného súdu potvrdil. Najvyšší súd uznesením č. k. 1Cdo/31/2011 z 30. októbra 2012 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z procesných dôvodov (súd konal so stranou sporu, ktorá nemala procesnú spôsobilosť).

6. Krajský súd uznesením č. k. 5Co/36/2013 z 18. februára 2014 (v poradí druhým rozhodnutím) zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd uznesenie odôvodnil tým, že žalovaný v 2. rade porušil § 11 ods. 5 zákona o dobrovoľných dražbách (sťažovateľka neoznačila predmet dražby páskou). Najvyšší súd uznesením č. k. 1Cdo/170/2014 z 24. novembra 2015 uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že krajský súd sa nevysporiadal s námietkami sťažovateľky.

7. Krajský súd rozsudkom č. k. 5Co/750/2015 z 9. júna 2016 (v poradí tretím rozhodnutím) potvrdil rozsudok okresného súdu a s právnym posúdením okresného súdu sa stotožnil. Najvyšší súd napadnutým uznesením s odkazom na iné rozhodnutie (8Cdo/58/2018) zrušil rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu s odôvodnením, že všeobecné sudy nesprávne právne vec posúdili, keď akceptovali dobrovoľnú dražbu vykonanú na nevhodnom mieste v Leviciach, predmetom ktorej bol rodinný dom v obci [REDAKOVANÉ], čo malo mať vplyv na potencionálny výnos z dražby.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu vytýka, že (a) zrušil rozhodnutie, ktorým bolo konanie právoplatne skončené, a z povahy veci jeho vady a dôsledky nie sú napravitel'né v ďalšom konaní, (b) vyriešením právnej otázky, či miesto konania dražby bolo zvolené v súlade so zákonom, v podstate prejudikoval rozhodnutie súdov nižšej inštancie, (c) nevysporiadal sa s opakovanými námietkami sťažovateľky, ktorých podstatou bolo to, že najvyšší súd sa vôbec nemal zaoberať otázkou, pre ktorú právoplatné rozhodnutie zrušil a vrátil na ďalšie konanie (z dôvodu porušenia koncentračnej zásady), (d) vyznačuje sa svojvoľnosťou a arbitrárnosťou. Sťažovateľka je toho názoru, že miesto konania dražby bolo zvolené vhodne, a námietka žalobcov týkajúca sa tejto skutočnosti bola uplatnená oneskorene. Tiež uviedla, že podľa § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) mohol odvolateľ uplatniť relevantné dôvody odvolania len do uplynutia lehoty na odvolanie, pričom v nadväznosti na to opätovne podľa § 212 ods. 1 OSP bol krajský súd viazaný dôvodmi odvolania, ktoré boli uplatnené v ustanovenej lehote. V závere uviedla, že čas, dátum a miesto konania dražby boli stanovené tak, aby každý potencionálny záujemca mal možnosť dostaviť sa na dražbu.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti namietala porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy, ktorý bližšie nevyargumentovala, čím by malo byť jej základné právo na zákonného súdu porušené. Ústavný súd nevyzýval sťažovateľku na odstránenie tohto nedostatku ústavnej sťažnosti, pretože z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a že zjavne ide len o chybu v písaní.

10. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZUS“) ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť ústavnú sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

11. Uvedené ustanovenie dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne (nálezom). Ide o špecifickú časť konania, ktorá nemá charakter konania kontradiktórneho, a kedy ústavný súd môže rozhodnúť len na základe tvrdení uvedených v ústavnej sťažnosti a obsahu napadnutých rozhodnutí priložených k ústavnej sťažnosti. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky (vady vytykané rozhodnutiu) nie sú spôsobilé spochybníť jeho ústavnosť. Inými slovami, ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia (I. ÚS 66/98, II. ÚS 123/2020), ako aj Ústavný súd Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1811/20, II. ÚS 2429/20, II. ÚS 2354/20, II. ÚS 2404/20, III. ÚS 2167/20, dostupné na nalus.usoud.cz).

12. Podstatou rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je posúdenie ústavnej akceptovateľnosti rozhodnutia súdu, prípadne iného orgánu verejnej moci, a nie posudzovanie jeho právnej perfektnosti ani jeho prípadné „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08, IV. ÚS 218/2010). Poslaním ústavného súdu nie je kontrola súdnej činnosti vo všetkých smeroch a aspektoch a skúmanie akejkoľvek možnej nezákonnosti alebo procesného pochybenia, či dokonca zrejmej nesprávnosti, ktoré sa v individuálnom konaní pred všeobecnými súdmi prípadne vyskytnú, ale výlučne posudzovanie konformity aktu aplikácie práva (v posudzovanej veci súdneho rozhodnutia) s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou.

13. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

14. Ústavný súd za zjavne neopodstatnené považuje také ústavne sťažnosti, z ktorých už pri predbežnom prerokovaní vyplynie, že namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto potrebné považovať takú sťažnosť, pri ktorej pri predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil také porušenie

označeného základného práva alebo slobody, ktoré by malo byť predmetom posudzovania po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

15. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa všeobecný súd natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

16. Pokiaľ výklad súdu nie je arbitrárny a je náležite odôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS. 357/06). Svojevôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách: ako procesná svojevôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojevôľa, teda extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012).

17. Ústavný súd vníma, že predmetom prieskumu v prerokúvanej veci je zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu, zatiaľ čo v zmysle judikatúry ústavného súdu sa v konaniach o ústavnej sťažnosti zásadne preskúmajú len také právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo (IV. ÚS 361/2010).

18. Ústavný súd však podotýka, že z uvedeného pravidla pripustil už opakované v judikatúre výnimky, ak išlo o rozhodnutie, ktoré je spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do základných práv alebo slobôd sťažovateľky garantovaných ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (IV. ÚS 195/2010), pričom tento negatívny dôsledok sa vzťahoval na výsledok konania, ktorý by nebolo možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

19. Prieskum ústavného súdu je v takomto prípade obmedzený len na posúdenie, či uváženie súdu nevybočilo z medzí daných ústavou. I v tomto ohľade ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd napádané uznesenie odôvodnil spôsobom, ktorý ústavný súd s ohľadom na okolnosti danej veci nepovažuje za arbitrárny, neprimerane formalistický či zjavne odporujúci zákonu.

20. Základné práva na súdnu ochranu sú „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) rozsudok ESLP zo 4. júna 2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 40437/07, vyplýva, že ústavný súd a ESLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd bol pritom viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti (§ 45 ZUS), a preto, čo sa týka časového aspektu poskytovania spravodlivosti, bol pri aplikácii čl. 6 ods. 1 dohovoru limitovaný obsahom ústavnej sťažnosti.

21. Neobstojí sťažnostná argumentácia o prihliadaní všeobecných súdov nad rámec dôvodov uplatňovaných žalobcami. Je potrebné rozlišovať medzi prostriedkami procesného útoku účastníka konania a naplňovaním princípu *iura novit curia* (súd pozná právo). Najvyšší súd v napadnutom uznesení (bod 28) jasne vysvetľuje, že odvolací súd neprihliadol na žiadne nové skutočnosti

a dôkazy a dovolanie žalobcov z dôvodu nesprávneho procesného postupu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku kvalifikoval ako neprípustné. Iná vec je nesprávne právne posúdenie veci zo strany nižších súdov, ktoré rozhodli v rozpore s ustálenou súdnou praxou k nevhodnosti miesta výkonu dražby (4Cdo 100/2012, 3Cdo 401/2014). Najvyšší súd poukázal aj na závery kolégia najvyššieho súdu pretavené do judikátu R 138/2014. Vykonanie dražby rodinného domu nachádzajúceho sa v obci pri Michalovciach na mieste vzdialenom cca 336 km a pri doprave cca 5 hodín mali nižšie súdy zohľadniť ako skutočnosť spôsobilú ovplyvniť okruh záujemcov o dražbu, a tým aj výnos z dražby.

22. K sťažnostnej argumentácii o extenzívnom prístupe najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania ústavný súd uvádza, že rozhodnutie najvyššieho súdu nevychádza z extenzívneho výkladu procesných noriem regulujúcich prípustnosť dovolania. Najvyšší súd extenzívne pristúpil k posúdeniu obsahu dovolania žalobcov. Nevykladal teda extenzívne zákon, ale snažil sa spoľahlivo ustáliť skutočnú podstatu dovolacej argumentácie. To môže budiť dojem, že išlo o extenziu v právnej otázke prípustnosti dovolania, ale v skutočnosti išlo o posúdenie dovolania ako podania žalobcov podľa jeho obsahu. Z hľadiska identifikácie dovolacieho dôvodu nerozhoduje, ako je tento označený číslami či písmenami paragrafovaného textu zákona, ale či je dovolací dôvod vymedzený po obsahovej stránke. V dovolaní sa vytýka odklon odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (bod 35 *in fine* odôvodnenia napadnutého uznesenia). Dovolanie obsahuje právne posúdenie, ktoré sa „pokladá za nesprávne“, ako aj uvedenie toho, „v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia“. V dovolaní podľa § 421 je potrebné venovať sa iba otázke nesprávneho právneho posúdenia, nie referenčnej judikatúre. Tej sa môže najvyšší súd zmocniť celkom autonómne, a teda vziať pri posudzovaní prípustnosti dovolania do úvahy i takú judikatúru, ktorou dovolateľ neargumentuje (porov. III. ÚS 163/2021).

23. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd napokon rozhodol neprisvedčiť námietke o nevyhnutnosti pripustenia napadnutej veci k hlbšiemu ústavnému prieskumu, pretože v nej prevažuje argument o výsledkovom charaktere práva na spravodlivý proces (III. ÚS 246/2018). Prípadným záverom o neplatnosti dobrovoľnej dražby nevzniká pre záložcu prekážka pre výkon záložného práva ak k jeho zániku či oslabeniu nedošlo z iných dôvodov, a tak napadnuté rozhodnutie nevytvára nenapraviteľný stav.

24. Keďže ústavný súd nezistil, že by medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru existovala príčinná súvislosť, ktorá by odôvodňovala vyslovenie ich porušenia po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd dospel k záveru, že je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZUS.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu